

Hämeenlinnan hallinto-oikeus

Kirjaamo

hameenlinna.hao@oikeus.fi

SÄHKÖPOSTITSE

HÄMEENLINNAN HALLINTO-OIKEUDELLE

Asia Lausunto valitukseen koskien elinvoimajohtajan viran lakkauttamista. Diaarinumero 2640/03.04.04.04.10/2026.

Lausunnon antaja

Äänekosken kaupunginhallitus (jäljempänä ”kaupunginhallitus”)

Valittaja

Sari Marjut Åkerlund (jäljempänä ”valittaja” tai ”Åkerlund”)

Lausunnon antamisen määräaika

Määräaika lausunnon antamiselle täytäntöönpanokieltoa koskevan vaatimuksen osalta oli alun perin 12.10.2026. Määräaikaa on pidennetty lausunnon antajan pyynnöstä 22.10.2026 saakka. Muilta osin määräaika lausunnon antamiselle on 27.10.2026. Lausunto on annettu määräajassa.

LAUSUNTO

Äänekosken kaupunginhallitus vaatii, että valittajan vaatimus päätösten täytäntöönpanon kieltämisestä hylätään.

Äänekosken kaupunginhallitus vaatii, että Hämeenlinnan hallinto-oikeus hylkää Sari Åkerlundin valituksen perusteettomana ja pitää voimassa valituksen kohteena olevat päätökset.

Lausunnonantajan oikeudenkäyntikuluvaatimus

Kaupunginhallitus vaatii, että Hämeenlinnan hallinto-oikeus velvoittaa valittajan korvaamaan sen oikeudenkäynti- ja asianosaiskulut asiassa korkolain 4.1 §:n mukaisine korkoineen siitä lähtien, kun kuukausi on kulunut päivästä, jona päätös on ollut asianosaisten saatavilla. Kulujen määrä yksilöidään myöhemmin.

Selostus asiasta

Valituksen kohteena on Äänekosken kaupunginhallituksen päätös KH § 224 / 17.8.2026, jolla on hylätty valittajan oikaisuvaatimus koskien kaupunginhallituksen päätöstä KH § 191 / 15.6.2026, jolla on päätetty lakkauttaa elinvoimajohtajan virka vuoden 2026 loppuun.

Kyseistä päätöstä ovat edeltäneet seuraavat päätökset kronologisessa järjestyksessä esitettynä:

Kaupunginhallitus on päätöksellään KH § 222/16.9.2024 asettanut työryhmän toimikaudelle 17.9.2024–30.11.2024 ja päättänyt, että työryhmän tehtävänä on tarkastella kaupungin elinvoimatehtäviä muun muassa Äänekosken Kehitys Oy:n aseman, elinvoiman edistämishankkeiden hallinnon, kuntien yhteisen työllisyysalueen perustamisen vaikutusten, yritysneuvonnan ja elinvoimatehtävien järjestämistavan osalta ja laatia näistä mietintö kaupunginhallitukselle. Työryhmään on nimetty puheenjohtajaksi kaupungin henkilöstöjohtaja ja työryhmän jäseniksi Äänekosken Kehitys Oy:n hallituksen puheenjohtaja ja varapuheenjohtaja sekä kolme kaupunginhallituksen jäsentä. Työryhmä on työnsä tueksi kuullut useita asiantuntijoita, mukaan lukien elinvoimajohtajaa ja muuta elinvoimapalveluiden henkilöstöä sekä Äänekosken yrittäjät ry:n edustajaa.

Työryhmä on antanut mietintönsä 22.11.2024. Mietinnössä on johtopäätöksenä todettu, että ”Kaupungin ja yhtiön välistä työnjakoa tulee selkiyttää ja yhtiön roolia elinkeinopalveluissa vahvistaa edellä kuvatulla tavalla. Tämä edellyttää, että yhtiöllä on päätoiminen toimitusjohtaja.”. Työryhmä on mietinnössään esittänyt jatkotyöskentelyä kaupungin organisaatorakenteen osalta sen toimivuuden parantamiseksi.

Kaupunginvaltuuston on päätöksellään KV § 3/16.2.2026 hyväksynyt Äänekosken kaupungin omistajapoliittisen asiakirjan ja päättänyt, että omistajapoliittinen asiakirja on voimassa 23.3.2026 lukien toistaiseksi. Hyväksytyssä omistajapoliittisessa asiakirjassa on muun muassa seuraava kirjaus:

”8.5 Äänekosken Kehitys Oy

Toimiala: Yhtiön toimialana on toimialueellaan edistää elinkeinoelämän ja yritystoiminnan kehittymistä sekä matkailua ja huolehtia ohjelmaperusteisen aluepolitiikan toteuttamisesta. Tässä tarkoituksessa yhtiö harjoittaa yrittäjiksi ryhtyvien, yrittäjien ja yritysten neuvontaa, koulutusta, konsultointia ja muita yrityspalveluja sekä edistää alueen yritysten sekä kuntien yhteistyötä ja yhteismarkkinointia sekä yhdessä kuntien kanssa hoitaa kuntien elinkeino- ja aluepolitiikkaa. Yhtiö voi harjoittaa rajoitettua pääomasijoitustoimintaa. Yhtiö voi myös rahoittaa ja hallinnoida kaupungin elinvoimaisuutta edistäviä kehittämisprojekteja ja hankkeita.

Kehittäminen: Äänekosken Kehitys Oy:n toimintaa kehitetään. Yrityksen toiminnassa keskitytään strategisesti merkittävien elinkeinoelämän ekosysteemiverkostojen kehittämiseen. Lisäksi yritys hakee, toteuttaa ja hallinnoi merkittäviä elinkeinoelämää tukevia hankkeita.

Yhtiön kehittämiseksi työlle osoitetaan resurssit ja rahoitus. Resursseja ja rahoitusta tarkastellaan säilyttäen kaupungin ja yhtiön yhteenlasketut resurssit enintään nykyisessä mitoituksessaan. Yhtiön toiminnan katsotaan edellyttävän vähintään kokopäiväistä toimitusjohtajaa ja merkittävien elinkeinoelämää tukevien hankkeiden omavastuuosuuksia.” (Lihavointi lausunnon laatijan.)

Edellä mainittu kaupunginvaltuuston päätös KV § 3/16.2.2026 on lainvoimainen. Kaupunginhallitus on päätöksellään KH § 45/2.3.2026 päättänyt toimeenpanna päätöksen.

Kaupunginhallitus on päätöksellään KH § 74/16.3.2026 päättänyt käynnistää lain työnantajan ja henkilöstön välisestä yhteistoiminnasta kunnassa ja hyvinvointialueella 4 §:n mukaisen yhteistoimintaneuvottelun. Päätöksen

perusteluosasta ilmenee, että neuvottelut on käynnistetty talouden tasapainottamistyöryhmän esittämien harkittavien muutosten vuoksi. Siitä ilmenee, että neuvottelut on käynnistetty lisäksi sen vuoksi, että kaupunginvaltuusto on päätöksellään KV § 3/16.2.2026 päättänyt omistajapolitiikasta. Kaupunginhallituksen yhteistoimintaneuvottelujen käynnistämistä koskevassa päätöksessä on todettu, että **kyseisen päätöksen vuoksi tulee selvitettäväksi, miten resurssit käytännössä jaetaan Äänekosken kaupungin ja Äänekosken Kehitys Oy:n kesken ja miten toiminta Äänekosken kaupungilla organisoidaan toteutuvan muutoksen seurauksena.** (Lihavointi lausunnon laatijan.)

Neuvotteluesitys annettiin henkilöstön edustajille 18.3.2026. Äänekosken kaupungissa on käyty yhteistoimintaneuvottelut aikavälillä 24.3. – 5.5.2026. Valittaja on ollut neuvottelujen piirissä. Neuvottelujen piirissä olevaa henkilöstöä ovat edustaneet kaikki pääsopijajärjestöjen pääluottamusedustajat ja joissakin neuvotteluissa heidän varaedustajansa.

Yhteistoimintaneuvottelujen jälkeen kaupunginhallitus on päätöksellään KH § 163/1.6.2026 päättänyt päätöksen KH § 144/11.5.2026 perusteluosassa mainituin perustein esittää valtuustolle elinvoimapalveluiden vastuualueen lakkauttamista. Päätöstä on perusteltu muun muassa seuraavasti:

”Äänekosken kaupungin valtuusto on päättänyt 16.2.2026 § 3 omistajapolitiikasta. Kaupunginhallitus on 2.3.2026 § 45 päättänyt täytäntöönpanna sanotun päätöksen ja osana täytäntöönpanon käynnistämistä kaupunginhallitus on huomioinut omistajapolitiikan yhteistoimintamenettelyn käynnistämisessä. Hallituksen päätöksen mukaisesti yhteistoimintaneuvotteluissa on tavoiteltu toiminnan uudelleen organisointia vastaamaan nykyistä toimintaympäristöä ja siinä tapahtuvia muutoksia. **Näin ollen yhteistoimintamenettelyssä on selvitetty, miten resurssit käytännössä voitaisiin jakaa Äänekosken kaupungin ja Äänekosken Kehitys Oy:n kesken ja miten toiminta Äänekosken kaupungilla organisoidaisiin toteutuvan muutoksen seurauksena. Omistajapolitiikan toteuttamiseksi neuvottelutuloksessa esitetään elinvoimapalveluiden vastuualueen lakkaamista 1.1.2027 alkaen ja elinvoimajohtajan viran lakkaamista 31.12.2026. Elinvoimapalveluiden vastuualueelle sijoitetut vakanssit sijoiteltaisiin organisaatorakenteellisesti uudelleen keskushallinnon sisällä. Näin toimimalla kaupunki varmistaa kaupunginvaltuuston hyväksymän omistajapolitiikan tahtotilan toteuttamisen niin, että Äänekosken Kehitys Oy voi rekrytoida kokoaikaisen toimitusjohtajan siten, että Äänekosken kaupungin ja Äänekosken Kehitys Oy:n yhteenlasketut resurssit eivät kasva.**

Henkilöstön edustajat kokivat saaneensa riittävästi tietoa käsiteltävistä aiheista. Vaikka neuvotteluiden edetessä pystyttiin yhteensovittamaan työnantajan ja työntekijöiden edustajien näkemyksiä, neuvotteluissa jäätiin kuitenkin erimielisiksi lopputuloksesta. **Henkilöstön edustajilla ei kuitenkaan ollut esittää vaihtoehtoisia ratkaisuja säästötavoitteiden saavuttamiseksi tai omistajapolitiikan toteuttamiseksi. Neuvottelutuloksessa on esitelty ehdotetut muutokset tarkemmin sekä tasapainottamisen että omistajaohjauksen osalta.**” (Lihavointi lausunnon laatijan.)

Kaupunginvaltuusto on päätöksellään KV § 58/8.6.2026 päättänyt lakkauttaa elinvoiman vastuualueen 1.1.2027 alkaen. (Kyseisestä päätöksessä on vireillä kaksi valitusta hallinto-oikeudessa, joista toinen on saman valittajan vireille laittama.)

Kaupunginhallitus on valituksen kohteena olevalla päätöksellään KH § 191/15.6.2026 päättänyt lakkauttaa elinvoimajohtajan viran 31.12.2026.

Kaupunginhallitus on päätöksellään KH § 201/15.6.2026 muun muassa päättänyt hyväksyä Äänekosken kaupungin ja Äänekosken Kehitys Oy:n välisen palvelusopimuksen ja todennut, että palvelusopimus jalkauttaa kaupungin omistajaohjausta Äänekosken Kehitys Oy:hyn ja täsmentää kaupungin sekä yhtiön välistä työnjakoa, toimivallan rajoja, rahoitusperiaatteita ja raportointivelvollisuuksia. (Kyseisestä päätöksestä on vireillä saman valittajan valitus hallinto-oikeudessa.)

Kaupunginhallitus on päätöksellään § 216/22.6.2026 hyväksynyt Äänekosken Kehitys Oy:n perusrahoituksesta ja hankkeiden omarahoitusosuudesta vuodelle 2027. Päätös on saanut lainvoiman.

Kaupunginhallitus on päätöksellään § 217 / 22.6.2026 irtisanonut valittajan virkasuhteen. Oikaisuvaatimusaika alkaa virkasuhteen päättymisestä 31.12.2026.

Valittaja on 23.6.2026 annetulla irtisanomisilmoituksella irtisanottu taloudellisella ja tuotannollisella perusteella siten, että hänen virkasuhteensa päättyy 31.12.2026. Ilmoituksesta ilmenee, että valittajalle on irtisanomisen sijaan tarjottu Äänekosken Kehitys Oy:n toimitusjohtajan tehtävää.

Puheena olevassa valituksessa valittaja vaatii, että valituksen kohteena oleva päätös KH § 224/17.8.2026 ja sen perusteena oleva päätös KH § 191/15.6.2026 kumotaan ja että asia palautetaan uudelleen valmisteltavaksi. Lisäksi valittaja vaatii, että hallinto-oikeus velvoittaa kaupungin korjaamaan asian valmistelussa ja vaikutusarvioinnissa ilmenneet olennaiset puutteet ennen mahdollista uutta päätöksentekoa. Lisäksi valittaja vaatii kaupungin velvoittamista korvamaan oikeudenkäyntikulunsa asiassa. Vielä lisäksi valittaja vaatii, että valituksen kohteena olevan päätöksen täytäntöönpano kielletään.

Päätöksen kumoamista vaaditaan tiivistäen seuraavilla perusteilla, joissa on viitattu myös oikaisuvaatimuksessa ja siihen annetussa vastauksessa esitettyihin kohtiin:

1. Päätös perustuu kahteen aiempaan päätökseen, joista toinen ei ole saanut lainvoimaa siihen kohdistuvien kahden valituksen vuoksi.
2. Asian riittävä selvittäminen on laiminlyöty, kaupunginhallituksen päätöksessä ei ole avattu yhteistoimintamenettelyssä käytyjä neuvotteluja niin, että päätöksessä kerrotaisiin mitä vaihtoehtoisia organisointimalleja valmistelussa tarkasteltiin, miksi juuri elinvoimajohtajan virka katsottiin tarpeettomaksi, millä kriteereillä vaihtoehdot hylättiin tai miten tehtävien säilyminen on arvioitu. Valittaja katsoo, että niiltä osin kun tehtävät siirtyvät kaupunkiorganisaatiosta kaupungin tytäryhtiössä tehtäviksi, kyse olisi palvelussuhdeturvan lakkauttamisesta.
3. Päätöksen perustelut eivät täytä hallintolain 45 §:n vaatimuksia, perusteluista ei ilmene, miksi tarve lakkaa, mikä toiminnallinen muutos poistaa tarpeen, miten tehtävät jatkossa hoidetaan, mikä vaikutus muutoksella on kaupungin palvelukykyyn tai millä selvityksillä johtopäätös on muodostettu.
4. Vaikutusarviointi on puutteellinen. Valittajan mukaan valituksessa ei ole kyse yksinomaan yksittäisestä virasta vaan laajemmasta kokonaisuudesta, jossa valittaja katsoo, että laajemman kokonaisuuden vaikutusten arviointi olisi ollut välttämätöntä.
5. Konserniohjauksen ja omistajaohjauksen vaikutuksia ei ole arvioitu riittävästi, päätöksessä on kyse konsernirakennetta koskevasta muutoksesta.
6. Valmistelu on ollut puutteellista ja läpinäkyvää, kaupunginhallitus ei ole yksilöinyt missä toimielimessä tai vaiheessa juuri elinvoimajohtajan viran lakkauttaminen on ensimmäisen kerran noussut valmisteluun. Ensin on päätetty lakkauttaa elinvoimayksikkö ja elinvoimajohtajan virka. Sitten on vasta alettu myöhemmin miettimään, miten asiat järjestetään

jatkossa ja miten talousasiat ratkaistaan. 7. Asianosaisen osallistumis- ja vaikutusmahdollisuudet ovat jääneet puutteellisiksi, valittajan ollessa poissa työstä hän ei ole saanut tietoa valmistelusta samalla tavalla kuin muutoksen kohteena olevat henkilöt normaalisti saivat. 8. ja 9. Päätöskokonaisuus osoittaa harkintavallan puutteellista käyttöä, yhteistoimintamenettelyn tuloksena elinvoimajohtajan virka näyttäytyy ainoana konkreettisena henkilöstövähennyksenä, mikä herättää kysymyksiä tasapuolisuudesta.

Perusteet

Kysymyksenasettelu

Kysymys on ensinnäkin siitä, tuleeko hallinto-oikeuden valituksessa vaaditulla tavalla määrätä valituksenalainen päätös täytäntöönpanokieltoon.

Toiseksi kysymys on siitä, tuleeko valituksenalainen päätös kumota tai palauttaa valmisteluun valituksessa esitetyillä perusteilla. Kysymys on myös siitä, tuleeko hallinto-oikeuden velvoittaa vaaditulla tavalla kaupunginhallitus tietynlaisiin valmistelutoimiin mahdollisen asian uudelleen käsittelyn yhteydessä.

Valituksessa on esitetty monia sellaisia väitteitä, joissa perusteena on kaupunginhallituksen näkemyksen mukaan se, että päätös on valittajan näkemyksen mukaan epätarkoituksenmukainen. Kunnallisvalituksen voi kuitenkin tehdä ainoastaan laillisuusperusteella. Sen vuoksi kysymys on osin siitä, miltä osin valituksessa väitetään valituksen kohteena olevia päätöksiä lain vastaisiksi ja miltä osin on kysymys tosiasiallisesta päätöksen tarkoituksenmukaisuudesta. Hallinto-oikeuden tulee jättää tutkimatta valitus siltä osin, kuin päätöksen kumoamista vaaditaan tosiasiallisesta tarkoituksenmukaisuusperusteella.

Valituksessa vaaditaan, että hallinto-oikeuden tulisi velvoittaa kaupunginhallitus tietynlaisiin valmistelutoimiin asian palauttamisen yhteydessä. Kunnallisvalitus ei kuitenkaan voi johtaa muihin toimiin, kuin valituksen hylkäämiseen ja valituksen kohteena olevien päätösten pysyttämiseen voimassa; taikka valituksen hyväksymiseen ja valituksen kohteena olevien päätösten kumoamiseen tai mahdolliseen asian palauttamiseen. Hallinto-oikeuden tulee hylätä vaatimus lakiin perustumattomana. Mikäli valitus vastoin kaupunginhallituksen kantaa hyväksyttäisiin ja asia palautettaisiin uudelleen käsiteltäväksi, asia valmistellaan lain edellyttämällä tavalla.

Valittajan vaatimukset ovat perusteettomia. Kaupunginhallitus viittaa kaikkeen valituksen kohteena olevissa päätöksissä lausuttuun ja lausuu selvyiden vuoksi yksityiskohtaisesti valituksessa esitettyjen seikkojen perusteella seuraavaa. Lausunnossa noudatetaan soveltuvin osin valituksen esitysjärjestystä:

Vastaus valituksessa esitettyihin väitteisiin

Vaatimus päätöksen täytäntöönpanon kieltämisestä

Hallinto-oikeuden ei tule vaaditulla tavalla kieltää valituksen kohteena olevan päätöksen täytäntöönpanoa.

Valituksen kohteena oleva päätös voidaan kuntalain 143 §:n perusteella laittaa täytäntöön ennen kuin se on saanut lainvoiman. Päätös voidaan laittaa täytäntöön, koska valitus ei täytäntöönpanon johdosta käy hyödyttömäksi.

Valituksen kohteena oleva päätös on oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annetun lain 122 §:n 3 momentin 1 kohdan tarkoittamalla tavalla voitu laittaa täytäntöön,

koska laissa niin säädetään. Hallituksen esityksessä (29/2018) on lainkohdan yksityiskohtaisissa perusteluissa mainittu esimerkkinä kyseisestä lainkohdasta, että kunnallisvalituksella ei ole päätöksen täytäntöönpanoa lykkäävää vaikutusta, vaan päätös voidaan laittaa täytäntöön ennen kuin se saa lainvoiman.

Päätöksen täytäntöönpanon kieltämiselle ei ole perusteita myöskään väitetyn täytäntöönpanon aiheuttamien vaikeasti peruutettavien vaikutusten vuoksi. Kaupunki on päättänyt organisoida elinvoimapalvelut kaupungissa ja kaupunkikonsernissa uudelleen siten, että kaupungissa ei ole enää tarvetta elinvoimajohtajan viralle. Valitus ei myöskään käy täytäntöönpanon vuoksi hyödyttömäksi, sillä mikäli vastoin kaupunginhallituksen kantaa valitus hyväksyttäisiin, organisaatorakenne ja virka voidaan palauttaa uudella hallinnollisella päätöksellä. Se, että päätöskokonaisuuteen liittyy myöhempiä erillisiä henkilöstö- tai rekrytointiratkaisuja, ei muuta viran lakkauttamispäätöstä itsessään oikeudellisesti peruuttamattomaksi. Asian arvioinnissa ei ole merkitystä sillä, että elinvoimajohtajan virkasuhde on irtisanottu. Valittajalla tulee olemaan mahdollisuus halutessaan myöhemmin saattaa virkasuhteensa päättämisen laillisuus arvioitavaksi oikaisuvaatimuksella ja kunnallisvalituksella. Valituksen kohteena olevan päätöksen täytäntöönpano ei tee mahdollista myöhempää muutoksenhakua miltään osin hyödyttömäksi myöskään tältä osin.

Täytäntöönpanokiellolle ei siten ole esitetty sellaista perustetta, jonka vuoksi kuntalain 143 §:n mukaisesta pääsäännöstä tulisi poiketa. Päinvastoin se johtaisi kaupungin kannalta epätarkoituksenmukaiseen tilanteeseen, jos kaupunki ei saisi toimeenpanna tarkoituksenmukaisena pitämäänsä uudelleen organisointia ennen päätöksen lainvoimaistumista.

Vaatus päätöksen kumoamisesta

Väitetty puutteellinen asian selvittäminen

Kaupunki on valmistellut valituksen kohteena olevan päätöksen hallintolain 31 §:n mukaisesti. Päätöksellä on käytännössä lain mukaisen menettelyn jälkeen ratkaistu se, miten kaupunginvaltuuston aiemman, sittemmin lainvoimaistuneen päätöksen KV § 3/16.2.2026 mukainen omistajan omistusohjauksellinen tahtotila käytännössä toteutetaan ja miten elinvoimapalveluiden toiminta organisoidaan kaupungin organisaatiossa. Huomioiden kaupunginvaltuuston edellä mainittu omistajaohjauksellinen päätös koskien Äänekosken Kehitys Oy:n ja kaupungin välistä resurssien jakoa, on valmisteltavana ollut se, miten kaupunki päättää organisoida toiminnot jatkossa ja millaisia henkilöstövaikutuksia mahdollisella organisaatiomuutoksella on kaupungin omassa organisaatiossa. Tämän vuoksi asiaa on käsitelty lain mukaisesti edustuksellisessa yhteistoimintaneuvottelussa, joissa on lain edellyttämällä tavalla käsitelty suunniteltujen muutosten perusteita, vaikutuksia ja vaihtoehtoja. Neuvotteluissa on käsitelty myös henkilöstön edustajien esiin nostamia vaihtoehtoja, mikäli sellaisia on esitetty.

Menettelyn käynnistämispäätöksessä yksilöitiin resurssien jakaminen kaupungin ja Äänekosken Kehitys Oy:n välillä sekä kaupungin toiminnan organisointi muutoksen seurauksena.

Yhteistoimintaneuvotteluissa käsiteltiin muutosten perusteita, vaikutuksia ja vaihtoehtoja. Neuvottelutuloksessa yksilöitiin elinvoimapalveluiden vastuualueen ja elinvoimajohtajan viran lakkauttaminen sekä muiden vakanssien sijoittuminen keskushallintoon. Päätöksentekijöillä oli siten käytettävissään ratkaisemisen

kannalta tarpeellinen selvitys organisaatiomuutoksen perusteista, henkilöstövaikutuksista ja tulevasta rakenteesta.

Asiakirjoista (KH § 163/1.6.2026, KH § 144/11.5.2026 perusteluosa) ilmenee, että henkilöstön edustajat eivät ole esittäneet harkittuun malliin muita vaihtoehtoja omistajapoliittisen periaatteellisen tahtotilan toteuttamiseksi elinvoimapalveluissa. Vaihtoehtoja on käsitelty lain mukaisesti.

Valittajan vaatimus siitä, että kaikkien tarkasteltujen vaihtoehtojen ja niiden hylkäämiskriteerien tulisi ilmetä nimenomaisesti päätöisasiakirjasta, ylittää hallintolain 31 §:stä seuraavan selvittämisvelvollisuuden. Selvittämisvelvollisuus ei edellytä jokaisen valmistelussa esillä olleen vaihtoehdon eikä kaiken keskusteluaineiston sisällyttämistä päätökseen.

Väitetty päätöksen puutteellinen perusteleminen

Päätös täyttää hallintolain 45 §:n vaatimukset. Päätösketjusta ilmenevät viran lakkauttamisen perusteena olleet omistajapoliittinen ratkaisu, kaupungin ja yhtiön työnjaon uudistaminen, yhteistoimintamenettely, elinvoimapalveluiden vastuualueen lakkauttaminen ja johtopäätös siitä, ettei kaupungilla tämän jälkeen ole tarvetta elinvoimajohtajan vakanssille.

Valituksessa esitetty väite siitä, että tehtävien jatkuminen estäisi viran lakkauttamisen, ei ole perusteltu. Organisaatiomuutoksessa tehtävät voidaan jakaa uudelleen ilman, että aiempi johtamisvirka säilytetään. Viran tarpeen arviointi kuuluu kunnan organisaatio- ja tarkoituksenmukaisuusharkintaan, kunhan ratkaisu perustuu hyväksyttäviin tavoitteisiin ja toimivaltaa käytetään lain mukaisesti, mitkä edellytykset tässä tapauksessa täyttyvät.

Vaikutusten arviointi

Kaupungin ennakkoarviointilinjauksen mukaan arviointi kohdistetaan päätöksiin, joilla on merkittäviä vaikutuksia kuntalaisiin tai kunnan talouteen. Yksittäisen viran lakkauttaminen ei sellaisenaan ole tällainen päätös.

Muutoksen henkilöstövaikutukset ja organisaation uudelleenjärjestely on käsitelty yhteistoimintamenettelyssä. Viran lakkauttaminen ei merkitse elinvoimapalveluiden päättymistä. Palvelujen järjestämistapaa muutetaan, mutta elinvoimatehtäviä hoidetaan edelleen kaupunkikonsernissa ja kaupungin sekä yhtiön kokonaisresurssit säilytetään omistajapoliittisen linjauksen mukaisesti enintään nykyisessä mitoituksessa.

Valittajan näkemykset toimintaympäristön tarpeista, vahvan elinvoimajohtamisen mallista tai eri organisointivaihtoehtojen paremmuudesta kohdistuvat ensisijaisesti päätöksen tarkoituksenmukaisuuteen, eivät päätöksen lainmukaisuuteen.

Konserni- ja omistajaohjaus

Elinvoimajohtajan viran lakkauttamista koskeva päätös koskee kaupungin omaa organisaatiota. Kuntalain 47 §:n mukaan omistajaohjauksella on huolehdittava siitä, että kunnan tytäryhteisön toiminnassa otetaan huomioon kuntakonsernin kokonaisuus. Kunnan tytäryhteisön hallituksen kokoonpanossa on otettava huomioon yhteisön toimialan edellyttämä riittävä talouden ja liiketoiminnan asiantuntemus. Konserniohjetta sovelletaan kunnan tytäryhteisöjen sekä soveltuvin

osin osakkuusyhteisöjen omistajaohjaukseen. Edelleen kuntalain 47 §:ssä säädetään siitä, mistä asioista konserniohjeessa annetaan määräyksiä.

Kuntalain 47 §:n konserniohjausta koskevat säännökset eivät edellytä tietyn yksittäisen viran säilyttämistä kaupungin organisaatiossa. Kaupunginvaltuusto oli jo lainvoimaisella päätöksellään 16.2.2026 § 3 linjannut Äänekosken Kehitys Oy:n roolin kehittämistä, kokoaikaisen toimitusjohtajan tarvetta ja kaupunkikonsernin kokonaisresursoinnin periaatetta. Kaupunginhallitus on lisäksi käsitellyt yhtiön roolia, rahoitusta ja toiminnallisia edellytyksiä erillisinä päätösasioina. Viran lakkauttamista koskeva ratkaisu toteuttaa tätä omistajapoliittista kokonaisuutta.

Valituksessa esitetyt vaihtoehtoiset arviot tehtävänjaosta, resurssien riittävydestä ja konsernin kokonaisedusta eivät osoita, että kaupunginhallitus olisi ylittänyt toimivaltansa tai käyttänyt harkintavaltansa lainvastaisesti. Myös tältä osin on kysymys tosiasiaa siitä, että valittaja ei pidä kaupungin päätöstä toimintojen organisointitavasta tarkoituksenmukaisena.

Valmisteluketjun läpinäkyvyys

Valmisteluketju ilmenee päätösasiakirjoista. Yhteistoimintamenettelyn käynnistämistä koskevassa päätöksessä 16.3.2026 § 74 todettiin omistajapoliittisen päätöksen aiheuttama tarve selvittää resurssien jakoa ja toiminnan organisointia. Yhteistoimintaneuvottelujen neuvottelutulos sisälsi elinvoimajohtajan viran lakkauttamisen. Kaupunginhallitus hyväksyi neuvottelutuloksen 1.6.2026 § 163, valtuusto päätti vastualueen lakkauttamisesta 8.6.2026 § 58 ja kaupunginhallitus päätti viran lakkauttamisesta 15.6.2026 § 191.

Väite siitä, ettei viran lakkauttamisen muodostumista valmistelussa voitaisi jäljittää, ei siten pidä paikkaansa. Ratkaisu ei myöskään ollut talouden tasapainottamistoimi, vaan valtuuston omistajapoliittisen linjauksen perusteella valmisteltu toiminnan uudelleenorganisointi.

Väite siitä, että valittajaa ei ole kuultu asianmukaisesti valmistelussa

Harkittua elinvoiman palvelualueen lakkauttamista ja siihen liittyvää mahdollista elinvoimajohtajan viran lakkauttamista on käsitelty edellä esitetyllä tavalla edustuksellisissa yhteistoimintaneuvotteluissa. Tämä tarkoittaa sitä, että neuvottelujen piirissä ollutta valittajaa on neuvotteluissa edustanut sovellettavan työ- ja virkaehtosopimuksen perusteella valittu pääluottamusedustaja. Henkilöstön edustajat tuovat yhteistoimintaneuvotteluihin edustamiensa henkilöiden esittämät vaihtoehdot ja kysymykset.

Työnantaja on lain vähimmäisvaatimukset ylittäen pyrkinyt varmistamaan harkituista päätöksistä tiedottamisen henkilöstölle. Mahdollisimman laajan elinvoimapalveluiden henkilöstön osallistumismahdollisuuden varmistamiseksi työnantaja on sopinut tapaavansa elinvoimayksikön henkilöstöä heidän yksikkönsä oman tiimipalaverin yhteydessä. Työnantaja on ollut siinä käsityksessä, että myös valittaja oli vastualuejohtajana kutsuttu kyseiseen tilaisuuteen. Kun myöhemmin ilmeni, ettei kutsu ollut välittynyt hänelle, työnantajan edustaja pyrki tavoittamaan hänet puhelimitse samana päivänä. Vaikka yhteyttä ei tuolloin saatu, valittajalla on ollut mahdollisuus esittää näkemyksiään ja kysymyksiään muissa yhteyksissä.

Kun lain mukainen varsinainen neuvottelu on käyty edustuksellisessa yhteistoimintaneuvottelussa, valittaja on voinut halutessaan käyttää mahdollisuuttaan vaikuttaa pääluottamusedustajien kautta. Mitään erillistä kuulemisvelvollisuutta ei ole ollut.

Vaihtoehtoja on edellä esitetyllä tavalla käsitelty lain mukaisessa menettelyssä. Viranhaltijalain 43 §:n 2 momentin mukaan, jos työnantaja on työnantajan ja henkilöstön välisestä yhteistoiminnasta kunnassa ja hyvinvointialueella annetun lain mukaan velvollinen neuvottelemaan taloudellisella tai tuotannollisella perusteella tapahtuvan irtisanomisen perusteesta työntekijöiden tai heidän edustajiensa kanssa, työnantajalla ei ole velvollisuutta kuulla viranhaltijaa virkasuhteen irtisanomisen syistä. Viran lakkauttamispäätöksessä ei myöskään ratkaistu valittajan virkasuhteen päättymistä. Henkilökohtaiset palvelussuhdekysymykset ratkaistiin erikseen, minkä vuoksi niitä ei ollut tarpeen sisällyttää organisatorisen päätöksen valmisteluun tai perusteluihin.

Työnantaja ei ole valituksessa väitetyllä tavalla toiminut väärin siinä, että se on tiedottanut henkilöstöä harkittavista organisaatiomuutoksista ml. mahdollinen elinvoimajohtajan viran lakkauttaminen tapaamisessa, jossa valittaja ei ole ollut paikalla. Kyse on ollut harkitusta toimenpiteestä, josta on tehty päätös lain mukaisen menettelyn jälkeen toimivallan mukaisesti.

Harkintavallan käyttö ja väitetty vastatoimi

Viran lakkauttaminen perustui kaupunginvaltuuston omistajapoliittiseen linjaukseen, kaupungin ja Äänekosken Kehitys Oy:n työnjaon uudistamiseen sekä yhteistoimintamenettelyssä valmisteltuun organisaatiomuutokseen. Päätökselle on siten ollut organisaation toimintaan liittyvä hyväksyttävä peruste.

Valittajan esittämä epäily siitä, että päätös olisi vastatoimi hänen tekemänsä tutkintapyyntöön vuoksi, ei pidä paikkaansa eikä väitteelle tule tukea päätösasiakirjoista ilmenevästä selvityksestä. Kaupungilla ei ole ylipäättään ollut päätöksentekoaikaan eikä edelleenkään poliisilta saatua puolueetonta tietoa väitetyt tutkinnan sisällöstä tai kohteista. Organisaatiomuutosta ei olisi voitu jättää toteuttamatta tai sen toteuttamista lykätä pelkästään sillä perusteella, että muutoksen kohteena oleva viranhaltija on esittänyt toiseen henkilöön kohdistuvia väitteitä.

Yhdenvertaisuuden/tasapuolisuuden loukkaamista koskeva väite perustuu virheelliseen lähtökohtaan. Yhteistoimintamenettely johti useisiin vakanssi- ja tehtävämuutoksiin, eikä elinvoimajohtajan virka ollut ainoa henkilöstöön kohdistunut muutos. Elinvoimajohtajan viran lakkauttaminen ei myöskään ollut säästötoimi, vaan omistajapoliittiseen ratkaisuun liittyvä uudelleenorganisointi.

Oikeudenkäyntikulut

Kaupunginhallitus vaatii, että valittaja velvoitetaan korvaamaan täysimääräisesti kaupunginhallituksen oikeudenkäynti- ja asianosaiskulut lain oikeudenkäynnistä hallintoasioissa 95 §:n perusteella.

Kirjallinen selvitys

1. KV § 3/16.2.2026
Teema: kaupunginvaltuusto on päättänyt omistajaohjauspolitiikasta; valtuusto on linjannut periaatteen Äänekosken Kehitys Oy:n resursoinnista ja kaupunkikonsernin kokonaisresursoinnista elinvoiman palveluihin.
2. KH § 45/2.3.2026
Teema: kaupunginvaltuuston päätös omistajaohjauspolitiikasta on pantu täytäntöön ja on voimassa toistaiseksi 23.3.2026 alkaen.
3. KH § 74/16.3.2026 (yt:n käynnistys)
Teema: kaupunki on harkinnut elinvoiman palvelualueen lakkauttamista ja elinvoimajohtajan viran lakkauttamista; asiaa on ollut osa edustuksellisissa yhteistoimintaneuvotteluissa käsiteltyä kokonaisuutta; harkittu toimenpide on perustunut valtuuston omistusohjaukselliseen periaatepäätökseen eikä talouden tasapainottamistyöryhmän esitykseen.
4. Neuvotteluesitys 18.3.2026
Teema: kaupunki on harkinnut elinvoiman palvelualueen lakkauttamista ja elinvoimajohtajan viran lakkauttamista; asiaa on ollut osa edustuksellisissa yhteistoimintaneuvotteluissa käsiteltyä kokonaisuutta; harkittu toimenpide on perustunut valtuuston omistusohjaukselliseen periaatepäätökseen eikä talouden tasapainottamistyöryhmän esitykseen.
5. KH § 163/1.6.2026
Teema: kaupunginhallitus on tehnyt esityksen elinvoiman palvelualueen lakkauttamisesta yhteistoimintaneuvottelujen jälkeen; päätösesitys on perustunut omistusohjaukselliseen periaatepäätökseen, jonka toteuttamisesta on neuvoteltu edustuksellisissa yhteistoimintaneuvotteluissa; päätösesitys ei ole perustunut talouden tasapainottamiseen.
6. KH § 191/15.6.2026
Teema: tapahtumainkulku; kaupunginhallitus on päättänyt lakkauttaa elinvoimajohtajan viran 31.12.2026.
7. KH § 217/22.6.2026
Teema: kaupunginhallitus on irtisanonut valittajan virkasuhteen.
8. 23.6.2026 annettu irtisanomisilmoitus
Teema: valittajalle on irtisanomisen sijaan tarjottu Äänekosken Kehitys Oy:n toimitusjohtajan tehtävää.
9. KH § 222/16.9.2024 ja työryhmän mietintö
Teema: kaupunginhallitus on asettanut työryhmän pohtimaan elinvoimatehtävien järjestämistapaa ja työryhmä on antanut asiasta mietintönsä.

Päiväys

19. päivänä lokakuuta 2026

ÄÄNEKOSKEN KAUPUNGINHALLITUS

LIITTEET

Kirjallinen selvitys eli liitteet 1 – 9

Valituksenalainen päätös liitteineen